

## POSUDOK OPONENTA HABILITAČNEJ PRÁCE

Filozofická fakulta, Prešovská Univerzita v Prešove

Študijný program: Všeobecná psychológia

Študijný odbor: Všeobecná a experimentálna psychológia

Kandidát: Mgr. Gabriel Baník, PhD

Téma habilitačnej práce: Posttraumatické reakcie, coping a ich koreláty u pacientov s onkologickým ochorením

Oponent: Prof. Andrea Madarasová Gecková, PhD

Habilitačná práca je vyústením niekoľkoročného výskumného záujmu autora o traumatický charakter onkologického ochorenia, teda o zvládania onkologického ochorenia a jeho vyústenie v traumatizáciu, alebo rast. Vzhľadom na vysoký a rastúci výskyt onkologických ochorení v populácii a to nielen ako dôsledku civilizačných faktorov ale najmä ako dôsledku vyššej miery prežívania vďaka dostupnejšej a kvalitnejšej liečby je psychologické zvládanie onkologického ochorenia závažným spoločenským problémom týkajúcim sa rozsiahlej časti populácie, na ktorý by mala psychologická obec adekvátne reagovať, čo je možné len ako tomuto problému budeme dostatočne rozumieť. Z tohto dôvodu považujem výskumné úsilie autora za mimoriadne dôležité a prínosné, okrem toho, že je aj inšpiratívne a zaujímavé.

V teoretickej časti autor dôsledne zozbieral a zhrnul vedecké poznatky so zohľadnením chronológie a ponúkol dobre štruktúrovaný a čitateľný text uvádzajúci do problematiky psychologického prežívania onkologického ochorenia a jeho liečby, postraumatických reakcií u pacientov s onkologickým ochorením (postraumatickej stresovej poruchy, postraumatického rastu) a stratégiu zvládania onkologického ochorenia.

Vo výskumnej časti autor prezentuje sedem štúdií realizovaných na troch výskumných súboroch onkologických pacientov, v ktorých pomocou sieťového prístupu analyzuje sieťovú a komunitnú štruktúru symptómov/znakov (položiek meracích nástrojov) PTSD, PSG, stratégiu zvládania čo dopĺňa korelačnými a regresnými modelmi daných konštruktov. Aj keď ma veľmi teší, že sa autor rozhodol využiť sieťovú analýzu vychádzajúcu z teórie grafov na popis štruktúry syndrémov ako sú PTSD a PSG, mrzí ma, že sa nechal strhnúť nadšením z analyzovania množstva údajov ale nevenoval dostatočnú pozornosť zdôvodneniam, popisom, interpretáciám či diskusii. Ak je použitie sieťovej analýzy tým inovačným prvkom, ktorý autor prináša, potom mi v práci chýba časť venovaná tomuto prístupu a možným benefitom ale aj limitom jej využitia oproti iným metódam.

Popis na str. 100-101 je síce dlhý, ale chýbajú v ňom podstatné informácie a autor sa nemôže odvolávať len na software, obzvlášť nie ak svoje hypotézy stavia na mierach centrality, vrcholoch hranách – čo sú termíny z teórie grafov, ktorej znalosť nemôže od čitateľa predpokladať. A aj pre znalca teórie grafov, bez jasného popisu akým spôsobom je zostrojený graf a akým spôsobom vypočítava miery centrality a ďalšie prvky analýzy komplexných sietí, za akým účelom a teda aký im pripisuje interpretačný význam je temer nemožné porozumieť jeho výstupom.

Práci by výrazne prospelo, keby autor mal jasne definovanú výskumnú stratégiu, vyjadril ju v jasne sformulovaných výskumných otázkach a popisoval ju v tejto postupnosti v celej práci. Autor používa medzinárodne uznávané meracie nástroje, ich výber je adekvátny, popis je dostatočný, ale autor nepopisuje dostatočne všetky použité meracie nástroje a pri popise zistení už vôbec neuvádza pôvod tej ktorej premennej, spôsob akým bola upravená pre analýzy. Navyše to, že prezentované výsledky sú pripravované pre zahraničné karentované

časopisy a teda majú anglické názvy v štatistickom programe nie je dôvod preto, aby tabuľky ostali v anglickom jazyku, najmä ak ide o popisné tabuľky, ktorých prepis nič nelimituje.

Diskusia je z veľkej časti popisom zistení a pokusom o ich interpretáciu, a len v malej miere skutočnou konfrontáciou so stavom poznania. Okrem iného mi chýba diskusia o konceptoch, zdrojových údajoch, s ktorými autor pracuje. Z práce vyplýva, že autor automaticky predpokladá, že položky dotazníkov, otázky, respektíve odpovede na nich reprezentujú entity, s ktorými je možné samostatne pracovať ako napríklad so symptómami. Ale je to skutočne tak? Boli tieto meracie nástroje konštruované spôsobom, ktorý to umožňuje? Vo výsledku sú to čísla, s ktorými si software hravo poradí, ale dáva to zmysel?

Text obsahuje neúmerne veľké množstvo preklepov, termínov nepreložených alebo nevhodne preložených z angličtiny, ale vyskytujú sa tam i chybné označenia tabuliek, chybné označenia súborov, desatinné bodky namiesto čiarok, nečitateľné písmo vo vizualizáciách.

Autor evidentne disponuje odvahou prekračovať hranice zaužívaných postupov a má kapacitu používať tieto nové postupy, zvláda prácu s literatúrou, ale v tejto práci sa uspokojil s experimentovaním s možnosťami nového prístupu, nevenoval dostatočnú pozornosť zdôvodneniu svojho výskumného zámeru a stratégie a systematickému, zrozumiteľnému popisu svojich zistení. Úprimne ma mrzí, že nevyužil príležitosť uviesť tento prístup k analýze údajov na Slovensku vrátane vhodného komunikačného vzorca, spôsobom, ktorý je možné replikovať.

V uplynulých piatich rokoch autor publikoval desať prác evidovaných v databáze Web of Science, z ktorých päť je multicentrických, teda prezentujúcich zapojenie autora do medzinárodných sietí. Sieťový prístup uvádza metodickú štúdiu publikovanou v Čs. Psychológii. (Ropovik I., Adamkovič M., Baník G.: Duševné zdravie ako komplexný dynamický systém: sieťový prístup k psychopatológii. Čs. Psychologie 2021,65,1:31-45) a je možné dohľadať už i voľne dostupný rukopis bez recenzného konania využívajúci tento prístup na analýzu údajov (Adamkovič M. et al.: Relationships between satisfaction with life, posttraumatic growth, coping strategies, and resilience in cancer survivors: A network analysis approach. PsyArXiv, 14 Dec. 2021. Web.<https://psyarxiv.com/as4tx/>).

V rámci obhajoby by som chcela autora poprosiť, aby vybral jeden konkrétny príklad aplikácie analýzy štruktúry siete a ilustroval na ňom ako výpočet indexov centrality a určenie štruktúry siete prispieva k poznaniu skúmaného javu.

ZÁVER:

Habilitačnú prácu „Posttraumatické reakcie, coping a ich koreláty u pacientov s onkologickým ochorením“ habilitanta Mgr. Gabriel Baník, PhD., **odporúčam** prijať na obhajobu a zároveň **odporúčam** udeliť akademický titul docent v študijnom odbore Všeobecná a experimentálna psychológia.

Dátum: 30.12.2021

Prof. Andrea Madarasová Gecková, PhD